

Birikim'in 3. sayısının başyazısında Mayıs ayındaki gelişmelerin, Türkiye'nin gelecek dönemi için önemine değinmiştik. Olaylar, bu gözlemimizin ufak bir süre farkı dışında hayli doğru olduğunu gösterdi.

20 Haziran'a kadarki gelişmeler, doğurabileceği sonuçlar açısından, bütün şartıcı görünümüne rağmen gerçekten tarihidir. Kaba çizgilerle önemli olayları sıralayalım: 19 Mayıs gösterilerinin iptali ve sonradan bu kararın geri alınmasına varan polemikler; (ki burada CHP geleneksel Atatürkçülüğe sahip çıkarken, Cephe iktidarının «Atatürkçü kuvvetler»e ters düşer bir konumda kalması ve sonra geriye çekilmeye mecbur oluşu anımlıdır. Nitekim Sıkıyönetimin 29 Mayıs'taki MSP gösterisini yasaklaması da büyük ölçüde aynı arzı kutuplaşmayla bağlantılıdır.) TRT olayı ve yargı ile yürütme-yasama kurumları arasındaki evvelkilerden daha ilginç bir sürtüşmenin ortaya çıkışı; CHP ve MSP'nin özellikle Güneydoğu Anadolu'daki miting düello-ları, ve yine bu iki partinin adeta bir seçim arefesindeymişcesine yaygınlaştırdıkları kampanyalar; MSP oylarının yükseldiği konusundaki sürekli yayınlar ve MSP'nin yüksek kademede tayinler, 163. madde, Polis kadroları, İmam Hatip mezunlarının üniversiteye alınmaları v.b. konulardaki atak talepleri ile birlikte «Bağımsızlar»ın hükümete muhtıra verme girişimleri; MHP'nin Odalar seçimlerinde umulmadık kampanyası; AP, CGP ve MHP'nin birleşme girişimlerine MSP'nin katılmayı-sı (sonradan MHP de aynı tavrı benimsedi); ve ABD üsleri, ikili anlaşmalar hakkında Cephenin tutumu ve bununla Türkiye'de hemen hemen ilk kez İktidar-Muhalefet arasında dış politikada sınırlı bir sürtüşmenin başlaması. Bunlar olurken Adapazarı ve Şavşatta TÖB-DER üyesi iki öğretmenin pusu kurularak öldürülmesi faşizmin tırmanışına devam ettiğini de gösteriyordu.

Sanırız bütün bu olaylar, 12 Mart'a kadarki tarihsel gelişimin kendi doğal sonuçlarının uç vermesidir. 12 Mart müdahalesi, «sivil toplum» içinde belirli bir noktaya varan ge-

lişmenin, tam çözümü getirmeyecek olan geçici bir uğrağı oldu. (Bu olayın daha tam bir açıklamasını yakında yayımlayacağız.)

12 Mart'a gelindiğinde bugün sermaye partileri düzeyinde gördüğümüz saflaşmalar mevcuttu. 1973 seçimleri CHP'nin başarısını getirdiğinde bu saflaşmayı birliğe çevirmek acil hale geldi. (Özellikle AP açısından) Cephe girişimi bu amaç içindi. Fakat burjuvazi içinde iki oldukça farklı ideolojik düzeyi temsil eden MSP ve MHP'nin, ayrıca politikalarına temel aldıkları sınıf ve güçler açısından da istenen «birliğe» katılmaları hayli zordu. (Nitekim, CHP'nin, faşist saldırılara gözyumduğı yolunda AP'ye yönelttiği serzenişler, AP'nin MHP'ye vermek zorunda olduğu daha geniş hareket imkânının taviz niteliğinde oluşundan kaynaklanıyordu.) Üstelik ülkede kapitalizmin gelişmesi ile burjuvazi arasındaki ayrılıkların hayli derinlik kazandıkları, yıllarda bariz bir sola kayışın olduğu bu dönemde. Böylece ancak bir Cephe, sola karşı bir Cephe, kurulabilirdi ve onun içindir ki bu «ancak mümkün olanla» iktidara geldiler.

Cephenin kolay dağılabilir oluşu, iktidar partilerinin muhtemel seçimi daima gözönüne almaları için yeter nedendi. Kopuşa en yakın MSP'nin üstüste gelen girişimleri aslında MSP açısından cüretli ama zorunlu adımlardı. Kendini CHP karşısında tek alternatif olarak sunması, hem sağ cephenin birliği temasına kendince bir çözüm getirmesi, hem de muhtemel gelişmeler için güçlü bir pozisyon sağlaması açısından bulunabilecek soğukkanlı taktiklerdir.

AP'nin bu girişimlerden hoşnut olmadığı açık. «Cephe»ye açık bono veren «Bağımsızlar»ın muhtırası ile AP, MSP'yi frenlemek istiyor olabilir. AP de bu birliğin fazla uzamayacağını biliyor. Anlamli sessizliği bundandır. Ancak bozmanın kendisi için uygun bir anda olmasını sağlamak zorunda. Belki de MSP'nin «dine dayalı» politik taktiklerinden rahatsız olmaları doğal olan «laik» güçlerin ve bu arada CHP'nin de onayı ile, Demirel'

in pek eski olmayan deyimiyle «bu muvazaa partisi»ni kapatılmaya çalışması da he-saba katılmalıdır. Kuşkusuz bu en son al-ternatiflerden biridir. Ancak CHP ile MSP'nin polemiklerindeki ton ve öteden beri MSP'nin kapatılması yolunda «Devlet» içindeki eği-lim, artık bunun bir kere daha gözönünde tu-tulmasını gerektiriyor. Bu formül, zaten hiç or-tadan kalkmayan, MSP'yi «aşırı sağ» diye damgalayıp MHP'yi legalize eden anlayışa denk düşer.

ABD ambargosu ve üsler sorunu, Kıbrıs politikası, bunların üzerine geldi. Ve ilk de-fa Türkiyede dış politika, ülkenin ABD ile bağımlılık ilişkisi, burjuva partileri içinde tartışma konusu haline geldi. «Dışa karşı bir-lik» sloganı, eskiyen birçok şeyle beraber ge-rilerde kaldı artık. Şimdi her ülkede olduğu gibi dış politika ve savunma sorunlarını, par-tilerin sınıfsal yapılarına göre farklı değerlen-dirdikleri, yani iç politikanın dolaysız devamı olan sorunlar olarak kabul eden anlayışa yar-mış oluyoruz. Kuşkusuz bu noktada, Sosyalist hareketin çok önceden tavrını koyduğu ABD ve genel emperyalist sistemle ilişkilerin, tüm toplumca yoğun bir ilgiyle izlendiğini görü-yoruz. «Cephe» bu konuda «kahramanlık» yapmayı tasarlıyor imajını yaratmak istediyse de, özü gereği ABD'ye tavır almadı, alamazdı da. Doğal olarak bu olgu, «Son bağımsız Türk Devleti» teranesinin ne olduğunun da-ha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur. CHP'nin «gerçek milliyetçi» karşı çıkışları aslında, olayın CHP'yi de aşan yankılarını önlemek, kanalize etmek içindir. «Milliyetçilik»in aç-mazını ve çağımızda sorunlara bu bakışla yaklaşmanın artık mümkün olmadığını da bil-meyenler böylece öğrenebilirler.

Çünkü sorun «ABD ambargosuna karşı üsleri kapatarak tepki gösterme»nin ötesinde-dir. Üsleri kapatan ABD ve kapitalist-emper-yalist sistemle ilişkilerinde köklü bir değişik-liğe kadar gitmeye kararlı, hazır olmalıdır. Bunu yapıları gereği CHP dahil hiç bir bur-juva partisi göze alamaz.

Herşey kısmî Senato seçimlerinin öne-mini vurguluyor. Yukarıda sıralananlar etki-lerini burada gösterecekler. Sonuçlar, özel-likle sermayenin kesin yönelişlerine temel ola-

cağı için çok önemlidir. Belki de Cephe de bunalım patlak verir ve seçim, «genel seçim»e dönüşür. Bu halde sorun daha da «hayatî» dir.

Bütün bunlar, bir «sosyalist alternatif»in kitlelerce daha kolay kavranacağı dolaysız şartlar demektir. Türkiye, geçmişinde hiç raslamadığı bir «politize olma» halini yaşı-yor. Egemen sınıflara dönük yanını yukarıda verdiğimiz bu durumun, özellikle işçi sınıfı hareketindeki yansıması da ilginç gelişmeler gösterdi. DİSK genel kurulu ve TÜRK-İŞ'in «uyarı grevi» anılmaya değer. Ancak bunlar işçi sınıfının siyasî hareketi açısından baş-layan yeni bir dönemin ilk etabıdır. (Önü-müzdeki sayı bu konuda daha geniş bir yo-rum getireceğiz.)

Tabii ki anti-demokratik uygulamalar de-vam ediyor. **Birikim**'in 1. sayısındaki «Ernes-to Laclau ve Geri Biraktırılmış Ülke Modeli Sorunu» yazısı 142. maddeye gerekçe edile-rek, dergi toplandı. Biz bu yazıda neyin propoganda olduğunu araştırırken Konuk Yayınlarından çıkan «Fransız Solunun Ortak Programı» adlı kitap toplandı. O zaman araştırma da, şaşırma da bitti. Bu kitabın top-latılması ciddi ve ilgiye değerdir. Fransızların % 49'unun oyunu alan bir metin için dava açılması, çok sözü edilen «Türk Demokra-sisi»nin niteliğini sergiliyor. Bizce savcı çok yerinde hareket etmiştir. Bu davanın yarım kalması veya beraat etmesi ancak bir siyasî gafı önleme çabası olabilir. Onun için «de-mokrasî»mizin yapısı gereği bu kitabın ve so-rumlarının mahkûm edilmesi gerekir. Her-kes açıkça «Türkiye'nin kanunları»nı öğren-sin. Böylece Fransaya da, halkının % 49'unun 141 ve 142'den mahkûm olmaları gerektiği akıllıca gösterilmiş olur.

Temmuz'da **Birikim**'in yazarlarından ba-zıları askere gidiyor, dört aylık süreyle. Onun için önümüzdeki birkaç sayıda onların yazı-ları yer almayacak. Ama bunun derginin ya-yınını hiçbir şekilde aksatmayacağını sanıyo-ruz.

Birikim